

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сент.

ВЕЛИКИ ЦИЉЕВИ

IV. Обезбеђење граница од сваке инвазије

Централне Силе и њихове савезнице Турска и Бугарска дале су и сувише доказа о томе, да за њих никакви уговори или закони немају силу и моћ апсолутне обавезе. За њих, као и за њихова прочелника, Немачку, и уговори и закони јесу и остају само парчад хартије. Према томе, свако обезбеђење граница и ма чега другога, од повреда, путем уговора имало би само једнострану и релативну вредност: док једна од држава без морала и скрупула не нађе, да њени интереси захтевају нишодаштавање и одрицање свију обавеза! Идући у сусрет коначној победи, Силе из Споразума су решиле, као што се јасно види из одговора председнику Сједињених Америчких Држава, да је за обезбеђење граница од ма какве инвазије потребно створити стварне гаранције и на тај начин поткрепити и ојачати моћ и силу писаних уговора и конвенција.

Србија је, можда као ниједна друга држава, имала, до овога рата, најнеприродније границе. А те и такве границе наметнуте су јој — слободно се сада може казати — с планом и у далеком или блиском циљу. Сетимо се само граница између Србије и аустријске, неприродне и немогуће, Албаније! Ко сме данас посумњати у ондашње српско гледиште о тенденциозном одређивању граница у циљу слабљења Србије и апсорбовања, у даном случају, њених знатнијих снага? Ко, даље, може посумњати у Бугарска предвиђања о употреби струмичког клина противу Србије? А Србија је морала примити и једно и друго: у првом случају, да не би изазвала нерасположење Европе противу себе и, врло лако, чак и дуго спремани аустријски напад; у другом, да не би довела у питање букурешки уговор о миру, а можда и све своје успехе из два победничка рата.

Уопште, Србијине гра-

нице су до овога рата биле неприродне не само са стратегијског, него чак и са етнографског гледишта. Њена престоница, као и друге богатије њене вароши на Дунаву и Сави, била је стално изложена опасности. А у овом рату Београд је, са највећим богатством и са скоро свима нашим културним тековинама, као и Шабац, Смедерево, Градиште, Пожаревац и други градови на Сави, Дунаву и Дрини, био изложен уништавању и на крају је жртвован општем интересу Европе и човечанства. И све те вароши, а Београд највише и пре свију, заслужили су да буду обезбеђени у будућности од сваке евентуалности, тим пре што се границе, на домаћу преко реке, објектима нашег народног права.

О источним границама могло би се врло много говорити. Оне су до сада биле најгоре, и као такве највише су нам несреће створиле. Граница у области Видина, према Зајечару, Неготину и Књажеву, не само што није обезбеђена, него је таква, да сама собом ствара незгоде. А те незгоде у толико су горе и теже, што с оне стране Тимока, у читавој једној области, живи наш елемент, и што долином ове реке пролази једна од главнијих балканских пруга. Граница је овде тако и толико близу, да су возови, натоварени оружјем и муницијом за Русију у првој периоди овог рата, били изложени, пре мучког напада Бугарске на Србију, дакле док Бугарска још није била ушла у вртлог ратних догађаја, гранатама бугарских топова. А инвазија бугарска у Књажевац и масакрирање његовог становништва, познати су цео свету.

Гранична линија код Врања можда је још несрећније повучена, а у овоме рату је извесно била много фаталнија. Можемо тврдити, да у томе треба тражити, и да ће се шта више и наћи, један од главних узрока

наше велике привремене несреће. Да на тој страни граница није била онаква и у оној линији, и да се она могла обезбедити, наше се повлачење крајем 1915. године не би било упутило непроходним крајевима, већ би узело правац одређен за кооперацију са трупама наших моћних Савезника и уставило би се на равније одређеним положајима.

Није без основа поставка, да је учешће непријатељских нам држава у ранијем утврђивању, односно обележавању Србијиних граница с планом искоришћено за садашња времена. Они су — овде се узимљу у обзир Централне Силе — безбедност Србијиних граница сматрали за основану и потребну само дотле, док су то налазили њихови интереси. Кад су се ти интереси испречили испред интереса целог човечанства, онда за њих није ништа важило, па, наравно, ни безбедност граница. И тек онда се видело, колико су несрећно биле повучене Србијине границе.

Увиђајући данас све то и сматрајући да су писани уговори за Централне Силе не само недовољни, него и беспредметни и неважећи, Силе из Споразума поставиле су и истакле као један од најглавнијих циљева рата задобијање стварног јемства, да ће њихове границе и границе њихових савезница, па, дакле, и Србије, бити обезбеђене од сваке инвазије и са сува и са мора. А то стварно јемство оне налазе у природним и стратегијским границама. На тај начин Србија ће бити обезбеђена и њене границе неће више бити отворене разбојничким упадима и непријатељским инцидентима. Кад њене животне артерије: пруге, друмови, пловни путеви и остало, буду заштићене и без појачане оружане силе; кад знатније пограничне вароши, а првенствено престоница Београд, буду изван домаћајаша сталне опасности; кад се оне несметано буду развијале; кад погранична села буду ограђена од непријатеља при-

родном браном, и кад цела граница Србијина, као и граница наше увећане Отаџбине, буде повучена природно и не на њену штету. — тек онда ће се моћи казати, да је Србија добила јемство за обезбеђење граница од сваког напада.

Наше племените заштитнице, Силе из Споразума, не само што о томе мисле, него су, и пред нама, и пред неутралнима, и пред непријатељима, па и пред целим светом, свечано изјавиле, да је мир немогућан све дотле, док се, уз остале захтеве, не оствари јемство о обезбеђењу и Србијиних граница, тако да после тога остварења Србија буде сачувана од разбојничких упада злочиначких суседа.

ГРЧКА ШТАМПА

„Неологос“. Наша нова држава није само копненска држава, јер Солуну, који се први ди-гао против германофилске политике, није пришла у помоћ само готово цела Македонија, већ су мало по мало приступали Крит, Митлена, Хиос, Самос и сва друга јетејска острва, а у последње време Киклада, Ира и сам Ци-

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих белешака —

Коморције

По путевима, стазама, дубоким јаругама, као грдна црна змијурина, вијугајући по боковима планинским, пузећи на више или губећи се у дубоке јаруге, као ноћне авеги, промичу и мимоплазе дугачке колоне рокирајућих трупа, брђана, коморе... Чује се вика артиљераца при измичењу топова. Ноћ ја згодна за покрете, рокаде, копање ровова, мењање положаја... Човек од човека крију се, заклањају мраком увлаче у земљу и кроз земљу, да се приближе, те да би се лакше и брже убијали...

Коморција, на вилицама стаза или пута, преврнуо самар. Мага му пала, товар по земљи и камењу. Мучи се, осује све на свету. Призива Бога и ђавола да га ослободе мука и патњи, јер људи, заузети својим тешкоћама, терети ма, пролазе, тешко дишући од умора, поред њега. Нико не окреће главу на његове муке.

Цео дан борба. Непријатељ избачен из ровова — одбачен и

тера.

Дакле нова држава, чија је престоница Солун, после анектованих толиког острвског становништва, узима на себе обавезе које се само помоћу поморске силе могу испуњавати. Без те поморске силе, острва су изложена да постану плен прве на језде Атинске државе онда да на када буде скинута блокада пошто буду примљена (узравно извршени! Прев.) сви захтеви Споразума.

Ово се питање има што брже решити. Народна влада треба да каже владама Споразума да без поморске силе нова држава је у опасности да постане база за најезде краљеваца које она није у стању да спречи. А срећом није потребно да се од туђинаца тражи поморска сила која нам треба. Она се налази у Керачини и у Арсеналу, а налази се као залог код Споразума док се не реши грчко питање.

Ова флота има се предати новој држави. Она је једино јемство за одржање нашег острвског поседа. Без ње, ми не можемо прати мобилизацији и пошљању војске у Македонију, јер смо у опасности да једног лепог дана, кад се скрене блокада, доживимо праву најезду краљеваца, која се налазе само на неке десетине миља удаљени од острва док смо ми на одстојању од читавих стотина миља. (Број 4).

Пол Лу.

из прихватница. Наши пешачки стројеви, пешачке, митралеске и артиљерске колоне гоне непријатеља. Све је у покрету. Непријатељ је у бегству. Треба искористити победу и одбацили непријатеља што даље — некади му да се утврди... Али војска је и уморна — гладна...

Коморције, са натовареним магарама: Канте са чорбом. Не само да хране за команданте, командира разних штабова, такође су у покрету. Сви она треба да нађу своје јединице...

Непријатељ одступа, али њихов далекометни топ туче путеве и прилазе — спречена покрете резерви, са које он мисли да се креће у гонње. Тражећи резерве, они тучу коморцију, куваре који хитају за својим јединицама да им донесу хране. Зато је и прозвана далекометна артиљерија «коморцијски топови»...

Ово што сам навео тек је један незнатан део, прикушљен на брау руку, само са једног правца којим сам ја ишао. О коморци-

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
ВЕНИЗЕЛОС
 од 0.50, 0.75 ланта и 1 драхма
 Продају се свуда
 Главна продаја у филијалу Атлас кноск Бела Кула.
 ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 38—30
 151—

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администрацију, адвокате, нотари — шпартана и нешпартана. Козерги, Уријајућа хартија;
ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.
ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.
 • УЛИЦА АЕОНТИС СОФУ БР. 9 •
БРАЋА КОВО
 • СПРОЋУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ •
КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија и за повез књига и протокола.
КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање посетница у најредно лепим мустрама.
МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и акциденц.
 ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
 42—60

СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К. ДТД.
 СОЛУН
 НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ.
 Цигларнице, чарапе, бижутерије, мириса, чипова, плаћених платна, мушета. Персијанска артиљерија, жонке конфекције, гвозђарије и т. д.
 — ЦЕНА УТВРЂЕНА —
 Продаја на велико и на мало по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“
 НАЈВИЋА БА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
 Специјалитети:
 Нестос Кики Цмн. 1.—
 „ Глубел „ 0-80
 „ Јули „ 0-85
 „ Афро „ 0-50
 130—

Најстарија и највећа радња у Солуну
 нове погодно рабе
МЕРКАДО ЛЕСИА
 улица Венизелос бр. 31.
 Пришле су огромне количине МЕКВНТОША за господе и даме, на г. г. немодерне и коначне офандре
„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА
 По цени које искључују сваку конкуренцију.
 Велики избор женских налета од пампа, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.
 Ове недеље пришле су професија за костиме, велике ширине од шевота, габардина и т. д.
 ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 72—
 Штампаркија Агваро

ВЕЗУВИО
 ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
 са везувске лаве
 КЛУЧА КРВ КО ЛАВА —
 ЦРНО И БЕЛО
 у буркама и на врчу, у маслици Ираклијевс ухлепа бр. 7—
 еорачић.
Дрегерија Гуслар

ПРОДАЈА ВИНА
 РАДЊА
МИША ПОЛИЋЕВИЋ И КОМП.
 добила је велику количину тајландских вина, вино: Марсала, Кабернато, Вегуа и бело Де ласта. Продаја у флашама по умереним ценама.
 Магацин се налази на кеју број франци Генерал-Штаба. 32

Стовариште
 израђеног дувана, цигара и цигарета
Ј. БАСТОС
 Чинет Хава Екстра-Фина
 Ставља на гласе својој поштованој војској клијентици да је француска дувана кућа Ј. Баastos отворила стовариште цигара и цигарета у белам пакетица, чиста Хавава, нарочито за господу офандре, као и у главним и ружичастим пакетицама.
 Стовариште се налази у улици Пободе (Ники) Бр. 39.
 Продаја искључиво само за војске савезничких армија.
 Продаја на велико и на мало.
 46—

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
 специјалиста за унутарње болести. — Управник болнице за заразне болести
 Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској алетони ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у савезничкој уличне престоло, зградској Ђорџа бр. 35 — углавном га, на булеваром града Кончангана
 Поткожно убрывање Невралгична чао и коног француског препарата „Gaiyl“ противу инфлуенца. 66—

Атинска Банка
 има чест известити публику, офандре и војнике, као и српске избеглице да је отворила јаму филијалу
 у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.
 По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе чинишња издати издатим пероцима у Француској, Алжару, Тунију, Русији, Корзици и свих француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.
 Филијала је узела на себе и свебанкарске операције:
 Куповину и продају скриве новоте, емисију кредитних плаћања; налоге за исплате у свима варошима Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и куповину купона итд.
 Сем тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примала је на себе доношање новчаних прилога који су му намењени.

ДОБРА ВЕСТ!
 Дирекција „Беле Куле“ час је изазвати г. г. српске офандре, да је она отворила свој донал „Варите Беле Куле“ групом од 24 артиста, најбољима, који се налазе у Солуну. Међу артистима је и српски дуот: Антонија Жунак и Коста Илић.
 Ко хоће да прегледа пријатно вече, нека дође у варите „Беле Куле“.

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГА РЕДА
◆◆◆ БЕОГРАД ◆◆◆
 Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ
„БЕОГРАД“
 где ће се кувати само српска јела првога реда јер смо за радњу узели Српкињу куварицу.
 Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође и француски и грчки коњак.
 За сваки дан: Пиласија, гулаш, булбастаје, шикетије, пржена риба за дозучак од 8 сата пре подне.
 Ручак од 11 до 2 и вечера од 6 до 10 сати по јеловнику.
 Јела често српска са свезском машћу.
 Одличан српски кувар београђанин Никола Грба.
 Куваћемо чисту српску каву,
 Препоручујући се српској војсци и публици молимо је, за посету.
 С особитим поштовањем
 Ђира Васић, трг. Београђанин
 Баса Златаревић, ресторатор
 27—

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите своје цигарете на прве и највеће фабрике цигарета
САЛОНИКА
 КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
 Најбоље и најјучије цигарете и дукан свих врста.
 Награђена првом највишом наградом на изложби у Филаделфији.
 НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
 Нарочито „Миродито“ и ДУВАН ЗА ЛУДН. 86—9

Српско Трговачко Друштво А. Д.
 из Београда.
 — СОЛУН —
 Улица Пободе бр. 11, на кеју до бродског „Пача“ (зредва)
 Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
 Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.
 Са положаја може новац да вам се упућује поштом или упућивањем у свима монетари.
 У сваку новчанику треба нам јавити тачну вредност новца да не умути.
 Прима новац на штедњу а чување.
 Обавештења бесплатно. 66— УПРАВА

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
БАНКА САЛТИВЕЛА И С. СКАЛИ
 Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8
 Поверљивајте наше мењачке и банкарске послове, јер олаккује својом солидном и изванредном радњом.
 Врши све банкарске послове увек тачно и по изванредном курсу.
 94—

Најбоље и најјучије су
CIGARETTES Philippi
 Улица Франк 31 80— —2 Солун.